

СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ПРОЗОРИСТЬ»

Халіна В.Ю., Сироватський О.А.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури,
м.Харків*

Аналіз публікацій свідчить, що в науковій літературі поняття «прозорості» часто ототожнюється з поняттям «відкритості». Лише поодинокі дослідники роблять спробу умовно розмежувати зміст цих понять, довести їх незбіг. Однак ґрунтовного, системного дослідження зазначених питань у науковій літературі ще немає. На сьогодні практично відсутній єдиний підхід до чіткого, концептуального визначення принципу прозорості органів влади, особливостей його функціонування в умовах перехідного суспільства, що актуалізує дослідження цієї частини загальної проблеми.

Розглядаючи прозорість як один з необхідних атрибутів управлінської діяльності будь-якої демократичної держави, важливо відзначити виняткову інноваційність цього феномену, його потужний вплив на демократизацію як самого управлінського простору, так і суспільного життя в цілому. Відразу зазначимо, що така прозорість служить надійною запорукою нейтралізації корупційних тенденцій у державному управлінні, оскільки передбачає участь добре проінформованих та обізнаних громадян у розробці та прийнятті управлінських рішень.

Ще одним терміном, який зараз часто зустрічається є транспарентність. Насамперед необхідно згадати, що термін «транспарентність» походить з англійської мови («transparency»). Дослівний переклад на українську мову терміна «transparency» означає «прозорість».

Звідси можна сформулювати наступне інтегративне визначення прозорості: прозорість – це сукупність компонентів, які формують належний рівень розуміння та обізнаності громадян щодо різних аспектів діяльності об'єктів публічного сектору, а також забезпечують права та можливості доступу до інформації, впливу на прийняття рішень та контролю діяльності посадових осіб.

Виходячи з вищесказаного можна констатувати, що якщо явище відкритості має скоріше соціально-комунікативний характер, то прозорість є складним функціональним феноменом, сприятливим для оптимізації регулятивних процесів у суспільстві. Подібного роду статус прозорості передбачає безперешкодний доступ різних суспільних груп до об'єктивної, надійної інформації, роз'яснення цієї інформації з метою її розуміння.

Але прозорість у державному управлінні не просто відкриває суспільству доступ до управлінської інформації, вона за допомогою реалізації такого роду доступу принципово видозмінює в бік соціальної орієнтованості діяльність владних структур. Щоб даний процес здійснювався з максимальною ефективністю, необхідно дотримуватися низки певних принципів, практичне втілення яких зможе каталізувати демократизацію бюрократичної системи та мінімізувати корупцію.